

Kristina Bajec: *Najini nebotičniki*

Spomin je nekaj čudežnega v našem življenju. Kaj vse se nabere v njem v nekaj desetletjih. V njem se ne ohranijo le spomini na ljudi, živali, pokrajine, ampak se ohranjajo tudi skoraj neverjetno ohranjeni filmski posnetki na stavbe, priče mestnih posebnosti in njihove okolice povezanimi s pomembnimi dogodki in obdobji naših življenj!

Najini življenji kot svetilnik spremljajo spomini, na skoraj 90 let stari Nebotičnik – eden za naju svetlih simbolov najinega rojstnega mesta. Iz najinega zgodnjega otroštva so prav posebej ohranjeni skozi desetletja pogledi z njegove terase na Grad, Tivoli, Rožnik, Šmarno Goro in hribe v daljavi. Nebotičnik in njegove okoliške stavbe niso doživele takih sprememb kot nekatere druge stavbe v njegovi bližini in v drugih predelih mesta.

Starši so naju kot otroka vsakega za sebe s starim dobrim tramvajem iz dveh tedanjih ljubljanskih predmestij Poljanskega in še bolj oddaljenega Vodmata, pogosto pripeljali na nedeljski izlet v središče mesta. Obisk nebotičnika je bil predviden pred obveznim obiskom skoraj edinega otroškega igrišča v Tivoliju in hranjenjem belih labodov na Tivolskem bajerju. Mnogim ljubljanskim družinam je bila to edina možnost, da so se družili in poveselili po napornem delovnem tednu!

V najinih otroških letih je za najini družini pomenil obisk terase Nebotičnika prav posebno doživetje. Sladoled po zaključku šolskega leta je bil najslajši in pospremljen s pogledi naokrog po tedanji Ljubljani. V srednješolskih letih je stara dobra kavarna v Nebotičniku nudila zavetje pred mrazom mnogim srednješolcem iz oddaljenih predelov mesta, ki so tam skupaj reševali zapletene matematične naloge in se ob toplim čaju malo pogreli in se družili pred ali po pouku! Najini skupni obiski Nebotičnika so se pričeli v nekem lepem majskem popoldnevu v začetku sedemdesetih let. Vso betežno in prehlajeno si me tedaj kot mlado sodelavko pripravnico povabil na topel čaj v dobro staro kavarno v Nebotičniku.

Življenje se nama je tedaj pred skoraj več kot petimi desetletji kljub mojemu bolečemu grlu in zasolzenim očem, korenito spremenilo. V pogovorih sva v tistem maju ugotovila, da imava mnogo skupnih zanimanj: študij in poklic povezan z gradbeništvom, zvrsti glasbe, literature, ples, rekreacijo in najini poti sta se tedaj združili in se nadaljujeta naprej še danes!

Nebotičnik je postal poseben svetilnik v najinem skupnem življenju in življenju najinih otrok – nikjer drugje ni bil sladoled po zaključku šolskega ali študijskega leta tako dober in kava tako dišeča kot prav na terasi Nebotičnika.

Spoznali so se pred petimi desetletji tudi najini bližnji in daljni družinski člani, sprejeli najini odločitvi in sodelovali z nama in se veselili ob sklenitvi najine zakonske zveze po dobrem letu poznanstva. Soba v domu moje mami je postala najin prvi skupni domek! Kasneje nama je uspelo po bivanju v garsonjeri gradbenega podjetja, v katerem sva bila oba zaposlena, s stanovanjskim varčevanjem in s posojili zbrati dovolj denarja za nakup vrstne hiške. Te hišice sredi sedemdesetih let so bile namenjene za prvi dom mladim družinam. Mnogi med njimi še sedaj domujemo v njih, ali pa sedaj že njihovi odrasli otroci ali vnuki in nove družine. Rojevali so se nam v tistih prvih letih otroci, nama dva sinova in hči! Otroci so se skupno igrali, šolali in odraščali v nekem sožitju, ki deloma med nekaterimi še danes ostaja. – Tudi med nami sosedi ostajajo večinoma včasih bolj, včasih za nekaj časa manj, prijazni medsebojni odnosi. Vse bolj vsi ugotavljamo, da je to še poseben dar, saj smo sedaj vsi »staroselci« v letih, ki prinašajo mnoge težave in bolezni.

Vendar je po letih najinega sorazmerno lepega življenja kljub staranju in slovesom naših mam, kmalu po osamosvojitvi zarezala v naša življenja in najinih najbližjih huda nesreča. Prometna smrtna nesreča moje edine sestre, udeležene v njej kot nič hudega sluteče sopotnice, je udarila kot strela z jasnega med vse nas! V dobre pol leta zatem pa se je zlovešča diagnoza mojega raka na prsih zgrnila na vso najino družino.

Kot žena in mama sem pred tremi desetletji ob mizici, pri kateri sva prvič sedela v stari kavarni v Nebotičniku na zelen listek, ki ga še danes hranim, zapisala naslednje besede:

»Sedim nad mestom, ki mi je najljubše na svetu in čakam na moža, ki mi je najljubši v življenju. Mesto mojega otroštva so z različnimi gradbenimi posegi ponekod že popačili, vendar se ni dalo dokončno popačiti. Ohranilo je tisto svoje dostojanstvo in lepote v sto tisočih svojih skritih kotičkih, razgledih in pogledih, ki jih še vedno lahko najdejo predvsem ljudje, ki imajo dušo! Življenje ne more dokončno popačiti in uničiti nečesa, kar ima vsebino – ne mesta in ne človeka! Mesto prestaja in preživlja tisočere spremembe – dobre, slabe, lepe in grde, vendar živi že stoletja!

Človek preživlja spremembe – dobre, slabe, lepe in grde, vendar živi le desetletja. Njegova usoda je vtkana v usodo mest, dežel in svetov!«

Prišel si in mi rekel :«Ne pusti nas samih!«. Prijela sva se za roke in se s solznimi očmi zazrla drug v drugega – doma pa so naju čakali trije še nedorasli otroci!

Potem se je pričel boj za zdravje, mnogokrat sem obupavala, pa vendar vedno ob tvoji pomoči in otrok poskušala najti pravo pomoč v stroki, v naravi, v ljudeh, drugačnem načinu življenja in bolezen se je umaknila! Pomagali so nama tudi mnoge sorodnice in sorodniki, prijateljice in prijatelji, sodelavke in sodelavci, sosede in sosedi, sošolke in sošolci in vsi ti nama ostajajo v

lepem spominu ter skušava vsaj z nekaterimi kljub vsem spremembam v naših hitro drvečih časih, ohranjati stike! Vsi mi, jaz, ti in najini otroci smo se še v času moje bolezni in v letih, ki so sledila, vključili v Društvo onkoloških bolnikov Slovenije in druga prostovoljska društva za pomoč ljudem in svojcem, ki se srečajo z rakom in tudi v druga društva za pomoč ljudem in otrokom v stiskah! Rodila so se nova prijateljstva in mnoga se ohranjajo še danes in res je, da rak ne pomeni le smrt, ampak posebno izkušnjo v življenju. Stroka, medicina, nova zdravila ozdravijo rake in mnoge oblike rakov, kar pred tridesetimi leti še ni bilo možno. Prav tako so tudi mnoge druge bolezni in težave ljudi, ki nas prizadenejo z novimi zdravili in novimi načini zdravljenja mnogo bolj obvladljive.

Nama in najinim otrokom ostaja v nepozabnem spominu pogled na temnomodro nočno nebo razsvetljeno od svetlečih utrinkov raket nad Gradom v nekem sedaj že daljnem aprilu v čast prve omembe mesta Ljubljane. Nikjer človek ne občuti tudi v teh turbulentnih časih prednovoletne prireditve »Ljubljana prižgimo luč«, ko se stari del mesta, božična smreka na Prešernovem trgu in Grad zasvetijo v lučeh, ki kljub spet težkim razmeram, prinesejo nekoliko tiste radosti, ki jo vsak od nas še kako potrebuje in ki v prazničnih časih vsaj malo ublaži vse mogoče skrbi naših življenj!

V teh najinih treh desetletjih so se najina »tri srca« izšolala, odrasla, ustvarila sama ali ob najini vsaj delni pomoči, svoje domove! Ostajamo povezani z njimi in njihovimi bližnjimi tako v dobrem kot hudem, kar nam zadnja leta z raznimi pandemijami, epidemijami, drugimi boleznimi, raznimi sedanjimi krizami, prinaša življenje. Kljub najinim letom in njihovim obremenitvam, si skušamo med seboj pomagati in upoštevati pogoje, ki jih prinaša življenje v tem nepredvidljivem današnjem času. Ljubezen in razumevanje, ki se je pričelo pred več kot petimi desetletji med nama, skušava ohranjati naprej. Uspešno sva »previharila vse viharje«, ki so se občasno tudi pojavljali v najini zvezi. Jaz občasno še vedno preveč vzkupim in se tudi bolj kot ti nespametno bojim marsičesa, kar se dogaja v svetu in okrog nas! Ti pa večinoma ostajaš mirnejši in trden kot skala, kot vsa desetletja doslej! V septembru sva skupaj z njuno mamico in očkom na prvi šolski dan 6 letnega vnuka in njegove 4 letne sestrice ob sladoledu in kavi praznovala začetek šolskega leta in jima pokazala prelepe poglede in razglede prav na terasi najinega Nebotičnika.

V vseh zadnjih treh desetletjih so se vedute Ljubljane močno spremenile z novimi v nebo segajočimi stolpniciami. Tivoli, Grad, Šmarna Gora, Kamniške Alpe, Krim pa se še vidijo v daljavi. Človek si želi, da bi stavba Nebotičnika kljuovala zobu časa kot tudi drugim spremembam v življenju in da bi nove generacije domačih in tujih obiskovalcev z vseh koncev sveta uživali v pogledih in razgledih z njegove terase tako kot doslej midva. Za naju pa si želim,

da bi naju dvigalo še mnogokrat pripeljalo do male terase povezane s spomini na vse tiste lepe dogodke in druženja od najine mladosti dalje, ki z nama vztrajajo in naj čim dlje v tudi trajajo

...